

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.10 (3130) ●

● ЧАЦВЕР, 19 сакавіка, 2009

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY



Роднае слова — праз Інтэрнэт
Вучыцца правільна гаварыць па-беларуску можна пры дапамозе новых камп'ютарных праграм **Стар. 2**



Мінскі мецэнат
Міжнародная канферэнцыя была прысвечана дзейнасці Эдварда Вайніловіча **Стар. 3**



Вясна прыйшла!
У трэці раз ладзіўся беларуска-нямецкі карнавал на манер знакамітага карнавалу ў Кельне **Стар. 4**



Суперкамп'ютары, якія ствараюць сумесна вучоныя Беларусі і Расіі, — унушальныя нават па памерах машыны

ВЕСТКІ

Зручнасці для суседзяў

Аляксей Букчын

Латвія робіць захады дзеля паніжэння кошту шэнгенскіх віз для грамадзян Беларусі.

Як заявіў міністр эканомікі Латвіі Каспарс Герхардс пад час сустрэчы з міністрам спорту і турызму Беларусі Аляксандрам Грыгаравым у Мінску, гэта пытанне вельмі актуальнае, нядаўна яно стала прадметам абмеркавання ў Кабінеце міністраў. “З аднаго боку добра, што мы ўвайшлі ў шэнгенскую зону, але з другога боку мы павінны думаць пра тое, як зняць абмежаванні для турыстаў з нешэнгенскіх краін”, — сказаў Каспарс Герхардс.

Між тым начальнік упраўлення турызму Міністэрства спорту і турызму Васіль Янкавенка паведаміў, што ўжо завяршаецца работа над беларуска-літоўскім пагадненнем, у адпаведнасці з якім жыхары прыгранічных тэрыторый змогуць наведваць тэрыторыю суседняй краіны ў межах да 50 кіламетраў ад граніцы. Разглядаецца магчымасць падпісання аналагічнага пагаднення паміж Беларуссю і Латвіяй.

Дабрачыннасць, вартая ўдзячнасці

Таццяна Шур

Урад Японіі выдаткаваў грант у памеры амаль 400 тысяч долараў на набыццё медыцынскага абсталявання для пяці бальніц Гомельскай вобласці.

Такая дапамога робіцца беларускім рэгіёнам, пацярпелым ад наступстваў чарнобыльскай катастрофы, пачынаючы з 2004 года.

Японія і Беларусь з'яўляюцца краінамі, якія падвяргаліся ў розны час і па розных прычынах радыеактыўнаму забруджванню. І цяжкасці, якія маюць беларусы, не з'яўляюцца чужымі для японцаў. “Таму наш урад мае намер і ў далейшым рэалізоўваць у чарнобыльскіх рэгіёнах Беларусі праграму грантавай дапамогі на практы па бясшэццы насельніцтва”, — адзначыў Набуюкі Фукуда, другі сакратар пасольства Японіі ў Беларусі.

У адпаведнасці з апошнім грантам Гомельскай абласной дзіцячай бальніцы выдзелена амаль 70 тысячы долараў на набыццё відэаэндаскапічнага абсталявання.

Зроблена разам!

Новую мадэль суперкамп'ютара распрацоўваюць навукоўцы Беларусі і Расіі

Вольга Бяляўская

Навінка будзе спажываць у пяць разоў менш энергіі ў параўнанні з раней распрацаванымі вучонымі Беларусі і Расіі суперкамп'ютарамі, скараціць час распрацоўкі складаных

аб'ектаў, у тым ліку аўтамабільнай тэхнікі, у 5-6 разоў. Прадукцыйнасць новага суперкамп'ютара складзе 5 трільёнаў аперацый за секунду.

Новы суперкамп'ютар дазволіць машынабудаўнікам больш эфектыўна канструяваць сучас-

ную тэхніку, а таксама выконваць непасрэднае яе мадэляванне, рабіць разлікі віртуальных дынамічных выпрабаванняў. “Калі раней распрацоўка складаных аб'ектаў, у тым ліку ўзораў тэхнікі, займала да 11 гадоў, то новы суперкамп'ютар дапаможа

ажыццяўляць іх усяго за паўтарадва гады, і пры гэтым скарачаць матэрыялаёмкасць на вытворчасць”, — сказаў выканаўчы дырэктар праграмы Анаголь Крыштофік.

Эксперыментальны ўзор навінкі будзе створаны ўжо да лета.

Камфортныя маршруты

На мінскія вуліцы выйшлі 60 сучасных тралейбусаў

Аксана Шыкуць

Гэта толькі першая партыя новай тэхнікі, закупленай па праграме абнаўлення рухомага саставу камунальнага пасажырскага транспарту сталіцы.

Усяго ж сёлета парк грамадскага транспарту горада папоўніцца 38 аўтобусаў і больш чым 200 тралейбусаў. Прычым 4 тралейбусы будуць чацвёртага пакалення: яны маюць футурыстычны дызайн і толькі адным сваім выглядам здольныя ўпрыгожыць гарадскія вуліцы. Для вадзіцеляў такога транспарту створаны ўсе ўмовы для працы: клімат-кантроль, кандыцыянер, поўнае ін-



У салонах гарадскога транспарту даволі камфортна фармаванне аб стане машыны, якая яшчэ і эканамічнай сваіх па-

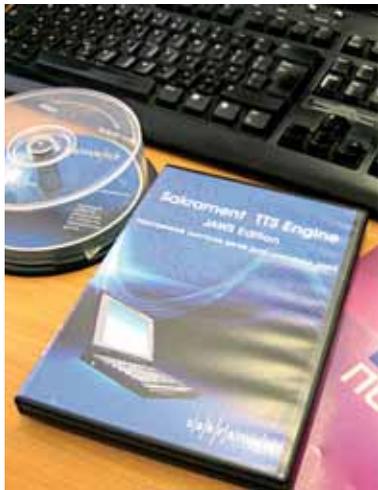
сядзенні, маюцца спецыяльныя месцы для інвалідаў. Немалаважна, што ў тралейбусах чацвёртага пакалення гарантавана максімальная электрабяспечнасць машыны.

Яшчэ адной навінкай, якой “Мінсктранс” парадзе жыхароў сталіцы, стане бясшумны хуткасны трамвай, які развівае хуткасць да 120 км за гадзіну. Машына будзе выканана ў трохсекцыйным варыянце з двума кіруемымі кабінамі (першай і апошняй).

Папаўненне парку вагонаў чакаецца і ў Мінскім метрапалітэне. Разглядаецца магчымасць набыцця сёлета для метро дадаткова 30 вагонаў.

Роднае слова – праз Інтэрнэт

Слухаць літаратурныя творы, вучыцца правільна гаварыць па-беларуску можна пры дапамозе новых камп'ютарных праграм



Іван Ждановіч

Мова, як вядома, жыве з народам, а без практыкі, удалечыні ад Радзімы, забываецца. У гэтым, пэўна, не раз пераконваліся нашы суайчыннікі з замежжа. Часам і хочацца ім, сустрэўшыся, пагаварыць па-беларуску, скажам, у Эстоніі, Казахстане ці Расіі, ды запалу хапае ненадоўга. І вось добрай падмогай для аматараў роднай мовы становяцца ІТ-тэхналогіі.

“Некалькі гадоў таму мы распрацавалі камп'ютарную праграму, вядомую многім як Sakrament LibReader, пры ўдзеле Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА і Бюро ЮНЕСКА ў Маскве, — расказвае дырэктар мінскай кампаніі “Сакрамент ІТ”, рэзідэнта Парка высокіх тэхналогій Валеры Ягораў. — Гэта, як лічаць спецыялісты, вельмі прэстыжны для нашай краіны праект, далёка не ўсе з соцен народаў свету маюць доступ да такіх тэхналогій. Sakrament LibReader — так званая галасавая электронная бібліятэка, яе прызначэнне — агучваць тэксты на камп'ютары, смартфоне, іншых устатках пры дапамозе раней запатэн-

таванай намі тэхналогіі сінтэзу мовы. Прычым, што важна, праграма адаптавана для выкарыстання людзьмі з парушэннямі зроку: ёй зручна кіраваць пры дапамозе невялікай колькасці клавш, ёсць функцыя галасавой даведкі — нават цалкам невідучыя дзеці, як мы пераканаліся, праз некалькі заняткаў працуюць з ёй самастойна”.

Распрацоўшчыкі, рэалізуючы праект, выкарысталі і ранейшыя напрацоўкі, таму праграма сінтэзуе, акрамя беларускай, яшчэ і рускую, і англійскую мовы. У ёй таксама закладзена бібліятэка твораў па беларускай літаратуры для старшакласнікаў, прычым і тых, што прызначаны для пазакласнага і самастойнага чытання.

Падарожнічаць па каталогах бібліятэкі, паказвае В. Ягораў, можна як пры дапамозе мышкі, так і камбінацыі клавшаў. І дзеянні чалавека машына агучвае голасам, які яму даспадобы — можна сінтэзаваць нават уласны, выбраць як хуткасць маўлення, так і гучнасць. Але не толькі бібліятэка даступна карыстальніку. “Можна загрузіць практычна любы электронны дакумент у шырока вядомым фармаце RTF



Таццяна Лабэцкая і Яўген Кацягоў вучаць камп'ютары агучваць тэксты

— і машына па вашай камандзе агучыць яго”, — удакладняе мой субсяседнік.

А ці падыдзе праграма Sakrament LibReader для выкарыстання, скажам, у камп'ютарах, якія ўстаноўлены ў бібліятэках, музеях? Як вядома, беларускія суполкі за мяжой часта выбіраюць месцам сваіх кантактаў, сустрач такія месцы. У прыватнасці, беларусы Яраслаўля збіраюцца ў Музеі Максіма Багдановіча, а нашы землякі ў Тальяці — у адной з раённых бібліятэк горада. “Мы прадбачылі, што нашы праграмы будуць скарыстоўвацца і ў грамадскіх месцах, — прадаўжае В.Ягораў. — У прыватнасці, устаноўлены яны і на многіх камп'ютарах Нацыянальнай біб-

ліятэкі Беларусі. З праграмай, пра якую ідзе гаворка, можа працаваць некалькі карыстальнікаў, і кожны мае магчымасць зрабіць у ёй свае закладкі, каб зручней было карыстацца рэсурсам. Скажам, у папку з творамі Максіма Багдановіча можа дадаць новыя звесткі, ці біяграфію паэта”.

Зрэшты, гэта ўжо дэталі, у якія лепш унікаць на практыцы. Важна, што цяпер ідэя, сфармуляваная ІТ-спецыялістам у Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА, ужо стала вельмі карыснай праграмай. У прыватнасці, Міністэрства адукацыі працягла цікавацца да супрацоўніцтва з кампаніяй “Сакрамент ІТ” пры стварэнні школьных электронных падручнікаў. Карыстаюцца

праграмамі дзеці як з праблемамі зроку, так і слыху: у мінскай спецшколы №14 такі падарунак быў перададзены якраз пад Новы год. Сёлета ж упершыню кампанія пачала распаўсюджваць свае праграмныя прадукты не толькі на кампакт-дысках, але і праз Інтэрнэт. “Цяпер усе, хто жадае, могуць знайсці нашы праграмы, бо яны ёсць у сусветнай павуціне: мы пачалі супрацоўніцтва з Allsoft.ru, адным з буйнейшых інтэрнэт-магазінаў на расійскім партале, — гаворыць В.Ягораў. — Так што колькасць тых, хто выкарыстоўвае нашы праграмы, у тым ліку і слухае пры іх дапамозе роднае беларускае слова, у свеце з кожным днём павялічваецца”.

Дакладны сігнал

Ганаровае консульства Рэспублікі Перу адкрылася ў Беларусі

Аліна Грышкевіч

Як адзначыў на афіцыйнай цырымоні Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Перу ў Расіі і Беларусі (па сумяшчальніцтве) Умберта Умерас, адкрыццё ганаровага консульства будзе садзейнічаць развіццю беларуска-перуанскіх сувязяў, у прыватнасці, гандлёва-эканамічных, навукова-тэхнічных, адукацыйных, культурных і турыстычных. Па словах паса, і цяпер Беларусь і Перу паспяхова супрацоўніча-

юць, аднак неабходны новыя крокі ў развіцці двухбаковых кантактаў. Умберта Умерас падкрэсліў, што ў бліжэйшы час плануецца падпісаць дакумент, які дазволіць выдаваць перуанскія візы ў Мінску. Рыхтуецца таксама да падпісання дамова аб развіцці сувязяў у галіне адукацыі.

Кіраўнік аддзела Лацінскай Амерыкі Міністэрства замежных спраў Беларусі Георгій Кісяк у сваю чаргу падкрэсліў, што Беларусь надае вялікае значэнне развіццю



Урачысты момант афіцыйнай цырымоні

ўсебаковых сувязяў з Перу і разглядае гэтую краіну як перспектыўнага партнёра ў Лацінаамерыканскім рэгіёне: “Рашэнне ўрада Перу адкрыць ганаровае консульства з’яўляецца дакладным сігналам зацікаўленас-

ці перуанскага боку ў развіцці поўнамаштабнага супрацоўніцтва з Беларуссю”. Афіцыйны прадстаўнік МЗС падзякаваў паслу Перу, дыпламатычная місія якога завяршаецца, за вялікі ўклад у развіццё сувязяў з Беларуссю.

Чытайце больш!

У Гродне з’явіцца шэсць інфармацыйна-адукацыйных медыяцэнтраў

Таццяна Вішнеўская

У медыяцэнтрах пры гарадскіх бібліятэках чытачы атрымаюць магчымасць карыстацца Інтэрнэтам, электроннымі даведнікамі і слоўнікамі, літаратурай на электронных носбітах. Сёння, як паведаміла дырэктар Гродзенскай цэнтралізаванай бібліятэчнай сеткі Галіна Рыбалка, нараўне з традыцыйнымі формамі працы бібліятэкі актыўна пашыраюць клубную дзейнасць і інфармацыйныя паслугі. Ужо некалькі гадоў тут займаюцца стварэннем электронных каталогаў і мультымедыяных фондаў. Цяпер у гарадской бібліятэчнай сетцы маецца самы вялікі бібліяграфічны электроны каталог, які апісвае літаратуру, што выйшла

за апошнія 5 гадоў. У ім больш за 70 тысяч запісаў, у тым ліку каля 45 тысяч спасылак на перыядычныя выданні.

Нягледзячы на павелічэнне колькасці карыстальнікаў Інтэрнэту, мноства кіна-, відэапрадукцыі, развіццё сродкаў сувязі, жыхары абласнога цэнтра застаюцца сталымі наведвальнікамі бібліятэк. У 15 філіялах гарадской бібліятэчнай сеткі налічаецца каля 50 тысяч чытачоў. Прыкладна столькі ж чытачоў наведваюць Гродзенскую абласную бібліятэку імя Я. Карскага. Такім чынам, можна лічыць, што трэць насельніцтва Гродна актыўна чытае. Штогод бібліятэкары горада ажыццяўляюць 1 мільён кнігавыдач. І гэтая лічба не памяншаецца ўжо гадоў 15.

“Жыццё — Айчыне, гонар — нікому”

У галерэі Нацыянальнай бібліятэкі адкрыта гісторыка-мастацкая выстава “Эмерык фон Гутэн-Чапскі на фоне эпохі”

Лявон Целеш

Дзяржаўны і грамадскі дзеяч, асветнік, бібліяфіл, калекцыянер, мецэнат... Такім ведаюць у Беларусі і за яе межамі графа Эмерыка Чапскага, 180-годдзю з дня нараджэння якога прысвечана выстава. Экспазіцыю, як даніну павагі адметнаму земляку, рыхтавалі на Дзяржыншчыне актывісты цэнтра народнай творчасці “Прылуцкая спадчына”, гістарычнага музея Станькаўскай сярэдняй школы імя Марата Казея, а таксама супрацоўнікі Нацыянальнай бібліятэкі і Польскага інстытута ў Мінску.

Як расказаў падчас адкрыцця выставы кіраўнік “Прылуцкай спадчыны” Ігар Гатальскі, дзейнасцю на карысць Айчыны вызначыўся як сам граф, так і ягоныя сыны Кароль і Ежы (Юрый). І сёння ў Мінску ёсць пабудовы з таго часу, як Эмерык Чапскі быў гарадскім галавою. Пад яго кіраўніцтвам, напрыклад,

будавалася электрастанцыя, развіваўся піўзавод “Аліварыя”, узводзіўся тэатр (цяпер у тым будынку — Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы), пачала дзейнічаць “конка” (конны трамвай).

Габелены, кнігі на беларускай, рускай і польскай мовах, шматлікія буклеты, архіўныя дакументы, мастацкія партрэты Эмерыка і іншых прадстаўнікоў роду Чапскіх — усё працуе на шматмерны вобраз гэтага чалавека. Асабліваю ўвагу прыцягвае радавод графоў, у якім цяпер сотні людзей адзінаццаці пакаленняў. Аўтар гэтага арыгінальнага твору, як і многіх партрэтаў — архітэктар, навуковы кіраўнік праекта рэстаўрацыі станькаўскага Свята-Мікалаеўскага храма Алег Масліеў.

Ёсць месцаў тым вялікім радаводзе і для вядомага беларускага мовазнаўцы, кандыдата педагагічных навук Валянціны Выхоты. На выставе яна прадэманстравала дыплом і медаль



Мовазнаўца Валянціна Выхота прадаўжае асветніцкія традыцыі роду фон Гутэн-Чапскіх, а навуковец Анатоль Валахановіч даследуе яго даўнія сувязі з Беларуссю

з Ізраіля — імі і званнем “Праведніца свету” ўганаравана яна за тое, што ў вайну разам з бацькамі ўратавала ад фашыстаў яўрэйскую дзяўчынку. Тут варта згадаць, што менавіта на гербе “Леліва” роду

Чапскіх ёсць добра вядомы цяпер шляхецкі дэвіз “Жыццё — Айчыне, гонар — нікому”. Менавіта яго і імкнуцца прытрымлівацца прадстаўнікі роду, выбіраючы жыццёвыя дарогі.

Выстава — першы

складнік сёлетняга праекта па ўшанаванні памяці Эмерыка фон Гутэн-Чапскага. Толькі што з удзелам прадстаўнікоў роду з розных краін у Мінску прайшла міжнародная навуковая канферэнцыя.

Багацце палескага краю

Роберт Нацкі

Вырабы народных майстроў Брэсцкай вобласці прадстаўлены ў польскай Гайнаўцы.

У прыватнасці, у Музеі і цэнтры беларускай культуры ў горадзе Гайнаўцы (Падляскае ваяводства Польшчы) праходзіць выстава вырабаў Брэсцкага абласнога клуба народных майстроў “Скарб”, на якой прадстаўлены розныя кірункі народнай творчасці: разьба па дрэву, ткацтва, гафт (мастацкая вышыўка), кераміка, малянак на шкле, вырабы з саломкі. Экспазіцыя працуе ў рамках IV Падляска-палескага фестывалю.

У адкрыцці выставы прынялі ўдзел беларускія дыпламаты, прадстаўнікі мясцовых улад, беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы. Як падкрэслівалі выступаючыя, падобныя мерапрыемствы сведчаць аб тым, што ў культур Палесся і Падляшша — агульныя этнічныя і этнаграфічныя карані.

Вядома, што Падляскае ваяводства з’яўляецца месцам кампактнага пражывання прадстаўнікоў беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы. Большасць жыхароў Гайнаўкі — этнічныя беларусы.

Мінскі мецэнат

Міжнародная канферэнцыя была прысвечана дзейнасці Эдварда Вайніловіча

Адам Мальдзіс

Сярод жыхароў беларускай сталіцы Эдвард Вайніловіч (1847–1928) вядомы пераважна як мецэнат, як фундатар так звананага “Чырвонага касцёла”, што ўзвышаецца на плошчы Незалежнасці. Храму было нададзена імя святых Сымона і Алены — у памяць пра нябесных патронаў заўчасна памерлых дзяцей мецэната. На ўзвядзенне неараманскага будынка было ім затрачана 200 тысяч рублёў, сума на той час велізарная. Міжвольна ўзнікае пытанне: а адкуль жа ўзяліся такія грошы ва ўладальніка не дужа вялікага маёнтка Савічы Слуцкага павета?

На Беларуска-польскай навуковай канферэнцыі, прысвечанай памяці Эдварда Вайніловіча і праведзенай у тэатральным памяшканні таго ж касцёла, разам з іншымі слухачамі і я сам упершыню даведаўся, адкуль браліся сродкі і на касцёл, і на царквы, і на синагогу ў Клецку, і на дапамогу мусульманам, і на ўзвядзенне

спартыўных, гаспадарчых, дабрачынных будынкаў у Мінску і Слуцку. Найперш — з уласнага землеўладання, сярэдняга па плошчы, але добра загаспадараванага. Як шматгадовы старшыня Мінскага сельскагаспадарчага таварыства, што павінен быў паказваць прыклад іншым, Вайніловіч проста не меў права гаспадарыць абывацка, не на поўную сілу: за ім цягнуліся, бо сорамна ж было адставаць, іншыя.

Найперш таварыствам быў створаны сіндыкат, да паспяховай дзейнасці якога варта ўважліва прыгледзецца і сённяшнім сельскагаспадарчым вытворцам. На мясных заводах і сушылнях гародніны перапрацоўвалася земляробчая прадукцыя, якая пастаўлялася ў бочках, перамагаючы канкурэнтаў, ажно ва Уладзівастан і Якуцк, забяспечвала харчамі армію. З другога боку, акцыянеры таварыства цэнтралізавана, як бы мы сёння казалі, забяспечваліся сельскагаспадарчымі машынамі і прыладамі пераважна мясцовай вытворчасці.

Лозунгам сіндыката было: “Малагарню і сячкарыню — у кожны сялянскі двор!”

Вялікую папулярнасць на Міншчыне набыла Каса ўзаемадапамогі таварыства. Грошы туды ўкладвалі і больш заможныя сяляне. І што цікава, “мужыцкія” рублі найчасцей пазычалі... паны. Вопыт работы таварыства прызджалі пераймаць з Польшчы, з рускага Чарназем’я. Спецыяльна дзеля гэтага наведваў Мінск і вядомы расійскі рэфарматар Пётр Стальпін.

Як добрага гаспадара і грамадскага дзеяча Эдварда Вайніловіча чатыры разы выбіралі ў царскую Думу. У 1906 годзе ён увайшоў у Дзяржаўную раду, узначаліў яе дэпутатаў з беларуска-літоўскіх зямель. Кіраўнік расійскага ўрада Стальпін тады ўважліва прыглядаўся да добрасумленнай дзейнасці мінскага рэфарматара, прапанаваў яму стаць міністрам сельскай гаспадаркі, але сустрэў адмову: хто ж тады ўзначальваў бы мінскае таварыства?!

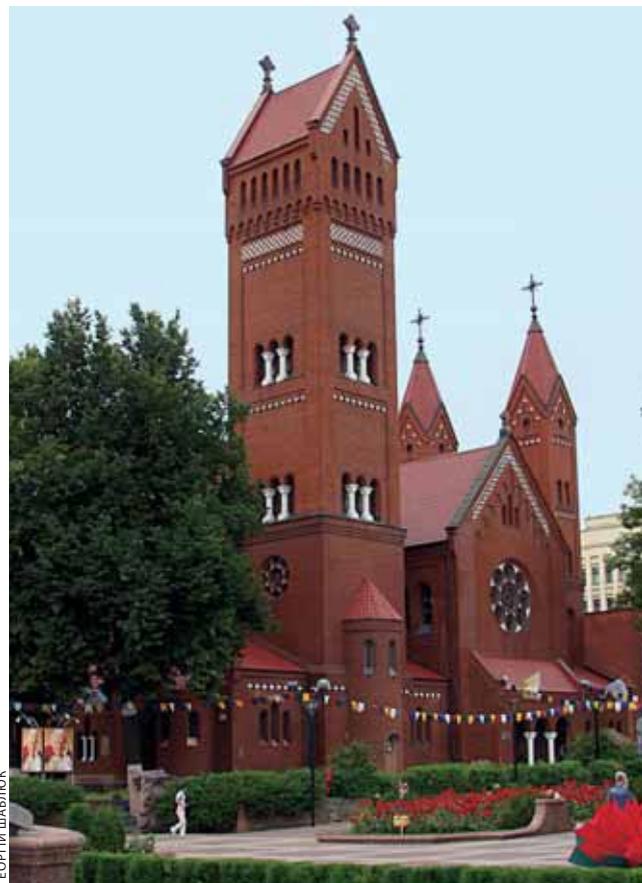
Пра ўсё гэта і пра мно-



Эдвард Вайніловіч

гае іншае гаварылі на канферэнцыі прафесар з Гродна Аляксандр Смалянчук, мінскія архівісты Зміцер Яцкевіч і Уладзімір Дзянісаў, навукоўцы з Польшчы Дар’юш Шпопэр і Раман Юркоўскі. Апошні паведаміў, што рыхтуе выданне поўнага тэксту “Успамінаў” Вайніловіча (першая іх частка пабачыла свет у 1931 годзе ў Вільні, другая была знойдзена ў рукапісе ў Польшчы). Пасля гэтага, запэўнілі прысутныя, будзе беларускае перавыданне.

Многа на канферэнцыі таксама гаварылася аб патрыятызме Вайніловіча. Паходзіў ён са старажытнага беларускага роду, праваслаўнага, а пасля уніяцкага па веравызнанні. Выступаў суп-



ГЕОРГІЙ ШАБЛОК

Чырвоны касцёл у Мінску

раць націску і ўмяшанняў як з боку Масквы, так і з “берагоў Віслы”, што выклікала ў палякаў насцярожанасць, а то і варожасць. Ад усведамлення “краёвай” адметнасці і “гутэйшасці” ён паслядоўна ішоў да беларускасці. Выступаў за адзінаства беларускіх зямель, супраць Рыжскага трактату. Апошнія гады жыцця Вайніловіч правёў у беднасці, аднак не губляючы годнасці і аптымізму, у поль-

скім горадзе Быдгашч, адкуль яго прах стараннямі ксяндза Уладыслава Завальнюка быў перавезены ў Мінск і перазахаваны ля сцяны фундаванага ім касцёла.

Удзельнікі канферэнцыі атрымалі ў падарунак кнігу Уладыслава Завальнюка “Так хацеў Бог!”, дзе змешчана паэма пра Эдварда Вайніловіча, копіі некалькіх дакументаў, шматлікія здымкі пачатку XX стагоддзя.

Вясна прыйшла!

У трэці раз ладзіўся беларуска-нямецкі карнавал на манер знакамітага карнавалу ў Кельне

Яніна Сядзельнік

Вядзьмарка, Лісічка, Гейша, Мумія... Дзе яшчэ можна сустрэць такіх розных персанажаў разам? А з Германіі спецыяльна прыехалі два дзі-дзэі, каб стварыць такую ж вясёлую атмасферу, як і на Кельнскім карнавале. “Мы ставім тут самыя новыя карнавальныя мелодыі, нямецкія шлагеры ды вядомыя хіты. Як заўсёды, шмат вырашае добрае музычнае суправаджэнне, і, як бачна, госці атрымліваюць шмат задавальнення. Гэта добра, што нам удалося дакрануцца да беларускай душы нямецкімі песнямі”, — распавядае адзін з дзі-дзэяў Вольфганг Лёр.

Тут варта патлумачыць, што карнавал у Кельне стыхійна праводзіўся з даўніх часоў, гэта водгалас язычніцкага гуляння з нагоды провадаў зімы. Першы ж “камітэт

карнавала” быў створаны яшчэ ў 1823 годзе. Як сцвярджаюць арганізатары, у 2007-м у кельнскім карнавале ўдзельнічала звыш 10 тысяч чалавек і ажно 123 розныя аркестры.

Але вернемся на карнавал у Мінск. Вось Афіцыянтка ў касцюме прыбіральныхчыцы прапапоўвае Жанчыне-кошцы і яе сябру Манаху пачастунак: маленькую бутэльку шнапсу. Тут шмат добрага настрою, шмат усмешак... Я быў на Кельнскім карнавале, і сённяшняе свята можна з упэўненасцю назваць яго часцінкай. Праўда, немцы карнаваліца на вуліцы, мы ж пакуль у будынку. Але з гадамі карнавал вырасце!” — упэўнены Пірат. Жанчына, пераапранутая ў Даму з сярэднявечча, прызнаецца, што на свяце ў другі раз, і такая гульня ёй даспадобы.

Колькі фантазіі, крэатыву ў касцюмах! Прычым



Сфатаграфаванне на памяць — абавязковы аtryбуt вясёлага карнавалу

адрозніць беларусаў ад немцаў можна, хіба што, загаварыўшы з імі. Адзін жа Незнаёмец, як дапамагла мне высветліць яго прыгожая Перакладчыца, набыў маску ў Венецыі выключна для карнавала, і размаўляў толькі па-англійску. “Я нядаўна з Дрэздэна, праводжу тут канікулы. Мы з сябрамі прыйшлі на свята і ніколькі не шкадуем!” — усміхаецца сімпатычны немец.

Карнавал — гэта і фота на памяць, і знаёмствы, вельмі нязмушаныя ў аўры адной вялікай сям’і. Час ад часу на подыум

выходзіць нехта з удзельнікаў, каб нешта сказаць публіцы. Вось там з’явіўся квінтэт... Мумій. “Летась мы былі Кажанамі, нічога не выйгралі... Сёння мы, Муміі, жадаем атрымаць прыз!” — дэманструюць свае касцюмы дзяўчаты, замотаныя ў бэлья бінты. Знакаміты граф Дракула ўвесь час танчыў з мілай Цыганкай, было шмат жадаючых сфатаграфавання з прыгожай Гейшай, Зайчыкамі, а таксама Дактарамі і Жабянятамі. Як мне ўдалося высветліць, адны з удзельнікаў узялі сабе вопрат-

ку напакат, а некаторыя спецыяльна змайстравалі самі.

Спадзяванні Мумій падцвердзіліся: іх касцюмы былі прызнаны самымі лепшымі. Дзяўчаты атрымалі ў падарунак вялізную бутэльку шампанскага і, шчаслівыя, фатаграфаваліся з усімі на памяць. Карнавал закончыўся дыскаткай, разбітымі на шчасце куфлямі ды сяброўскімі пажаданнямі. Пасля такога арыгінальнага свята варта спадзявацца: сапраўдная вясна ў Беларусь прыйдзе без затрымак.

Птушкі вяртаюцца з выраю



Вольга Бяляўская

Агульнаеўрапейская акцыя “Жывая вясна” па назіраннях за птушкамі, якія мігруюць, стартвала і ў Беларусі.

Асноўная мэта праекта — збор дадзеных аб птушках, якія вяртаюцца ў Еўропу з выраю. Удзельнікі акцыі назіраюць, як прылятаюць у Беларусь чатыры віды птушак: бэлья буслы, чорныя стрыжы, вясковыя ластаўкі і звычайныя зялёныя. Маніторынг гэтых пярнатых дазволіць прасачыць тэндэнцыю перамяшчэння птушак па еўрапейскім кантыненте, вызначыць змяненні маршрутаў іх вясновых пералётаў.

Удзел у акцыі могуць прыняць усе жадаючыя: для гэтага трэба за-

несці інфармацыю аб заўважаных птушках на сайт www.springalive.net. “На сайце адлюстраваны назіранні за птушкамі з усіх куткоў Еўропы, — расказаў спецыяліст па экалагічнай адукацыі грамадскай арганізацыі “Ахова птушак Бацькаўшчыны” Руслан Шайкін. — Па меры паступлення рэгістрацый кожная з краін набывае на спецыяльнай карце Еўропы па перамяшчэнні птушак больш насычаны аранжавы колер, які сімвалізуе наступленне жывой вясны”.

Субяседнік адзначыў, што масавы прылёт птушак ужо пачаўся ў некаторых паўднёваеўрапейскіх краінах. Усе чатыры іх віды, якія сімвалізуюць надыход вясны, адзначаны на Мальце, а таксама ў Італіі і Партугаліі. Першыя веснікі вясны прыляцелі і ў Іспанію і Францыю.

У Беларусі летасць агульная колькасць паведамленняў аб птушках, якія паступілі падчас кампаніі “Жывая вясна”, перавысіла 40 тысяч. Найбольшую актыўнасць у назіранні за птушынымі пералётамі летасць выявілі жыхары Мядзельскага раёна Мінскай вобласці: прыслалі больш за 500 паведамленняў.

Памяці маэстра

Адам Мальдзіс

З Вільнюса прыйшла сумная вестка: 9 сакавіка памёр заслужаны арыст і заслужаны дзеяч мастацтваў Літвы Лявон Мурашка. У апошнія гады жыцця ён узначальваў Згуртаванне беларускіх грамадскіх арганізацый у Літоўскай Рэспубліцы.

Лявона Мурашку ўпершыню пачуў я з вільнюскай опернай сцэны дзесьці ў сярэдзіне 50-х, яшчэ будучы студэнтам. Параіла тады пайсці на “Яўгенія Анегіна” мая стрыечная сястра Ганна Жукоўская: яна працавала ў Вільнюскай кансерваторыі сакратаром. “Выканаўцу партыі Германа я добра ведаю, — сказала яна, — таму што ён выкладае ў нас сольныя спевы. Беларусы ходзяць на спектаклі з яго ўдзелам гурмам, бо гэта лепшы вучань вашага Рыгора Шырмы”. У тэатры сапраўды чулася беларуская гаворка, асабліва калі выканаўцам пасля спектакля дружна ўручалі кветкі.

Потым я не раз слухаў Лявона Мурашку і ў Вільнюсе, і ў Мінску, дзе ён выконваў і ары з опер, і беларускія народныя песні, вядомыя яму з

дзіцячых год. Нарадзіўся ён 27 жніўня 1924 года ў вёсцы Сіняўка цяпер Клецкага раёна Міншчыны ў сям’і рэгентна царкоўнага хору. Вучыўся ў Віленскай беларускай гімназіі, рускай гімназіі імя А. Пушкіна. У 1944–1946 гадах спяваў у Беларускай ансамблі песні і танца пад кіраўніцтвам Р. Шырмы. Затым быў залічаны салістам у Літоўскую філармонію і адначасова паступіў у кансерваторыю, дзе яго настаўнікам стаў прызнаны майстар вакалу Кіпрас Пятраўскас. Стаў лаўрэатам Маскоўскага конкурса вакалістаў (1956). Аб’ездзіў з гастроямі Італію, Іспанію, Германію, Польшчу, Румынію, Чэхаславакію, Югаславію.

Выйшаўшы на пенсію, наш суайчынік працягваў працаваць рэгентам царкоўнага хору ў слаўным Свята-Духаўскім саборы. І адначасова заняўся грамадскай справай, яднаючы вакол сябе беларусаў. Бываючы ў Мінску, часта заходзіў у рэдакцыю “Голасу Радзімы”, з дапамогай якой некаторы час і выдаваў свой “Бюлетэнь” Згуртавання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве.

Лявон Мурашка пакінуў пасля сябе добрую памяць і як спявак, і як актыўны грамадскі дзеяч.

